

INKIJKEXEMPLAAR

Verwaarloosde harten

Pieke Stuvcl

COLOFON

Titel: *Verwaarloosde harten*

Auteur: Pieke Stuvcl; piekestuvel.nl

Illustrator: Pieke Stuvcl; piekestuvel.nl

Fotograaf profielfoto: Misha Beijers

Uitgever: Ambilicious,
Waddinxveen – Kalmthout
ambilicious.nl

Omslagontwerp: Ton de Koning, Probeeld

Vormgeving binnenwerk: Inanna van den Berg

Beide geïnspireerd op het ontwerp van Christiaan Patijn

Redactie: Inanna van den Berg, Ambilicious

ISBN: 978-94-93560-09-3 **NUR:** 301 | 303

Eerste druk: september 2026

© 2026 Pieke Stuvcl, ProBeeld, Ambilicious

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de rechthebbenden.

Hoewel deze uitgave met zorg is samengesteld,
aanvaarden auteur en uitgever geen aansprakelijkheid
voor eventuele onjuistheden.

Verwaarloosde harten

Inhoud

OP REIS	11
VERWAARLOOSDE HARTEN.....	13
Mir.....	16
Cas & Molly	16
Hersens op hol.....	18
Oma.....	21
Catheterisatie	23
De neuriënde man.....	27
Hemelse Verkoeling.....	27
Magnetic Resonance Imaging	28
Bezoekuur	30
Chinese peer.....	33
Bang	34
Uitgegroeid jurkje	35
OEFENEN, EINDELOOS OEFENEN	39
MRI.....	43
Code geel.....	43
Toots and the Maytals.....	44
Ik lees me aan de wereld vast	46
Computer op hol	48
Geheugenkunstenaar	48
De kracht van herhaling	50
Zeepaardje.....	52
Rolmodel	54
Maansverduistering	55
Witte vlag	56
Windkracht 7.....	56

Leeg hoofd.....	57
Verwarring	58
Lente	61
Het leven geeft gedonder	62
Hoera voor de Gyrus Dentatus.....	64
Taalvervreemding	66
Stomkoppen doe iets!.....	66
Pasen	68
Ongemakken.....	69
Intimiteit.....	70
Gestolde dromen	71
GEKROONDE HARTEN	75
Feitendagboek.....	77
Afdeling 3.5, vijfde verdieping, kamer 14, oktober 2021	78
Boek der omzwervingen.....	80
Kunst-aortaklep.....	80
Opstand en onlusten.....	81
Richard	82
Human Protection	84
Gemis	86
Meditatie	88
Aanpassingskunst	88
Gekroond hart.....	91
Muziek	94
LUMC	96
Echo.....	97
Normaal?	98
DANK.....	103

Voor Martijn

Op reis

Eind oktober 2018 belandde ik in de wondere wereld van kamer 14 op de vijfde verdieping, afdeling cardiologie van het Spaarne Ziekenhuis te Haarlem. Een halfgevulde zespersoonskamer met grote ramen op het zuiden en een weids zicht op de voorbijdrijvende wolken. Ik verbaasde me over het zo snel ontstane solidariteitsgevoel tussen mij en mijn medepatiënten, dat als vanzelf leek op te bloeien. Ieder met een eigen variant van een 'verwaarloosd hart' opgenomen.

Verwaarloosde harten verhaalt over die ontmoetingen en over die met het personeel en over de strijd die ik noodgedwongen moest aangaan nadat ik enkele uren na aankomst een herseninfarct kreeg. Door eindeloos te memoreren, te lezen én te schrijven hervond ik mezelf en mijn taal. Een ongewone reis langs een voor mij onbekend terrein, waar ik proefondervindelijk verrassende zaken tegenkwam over de werking van taal en geheugen.

Verwaarloosde harten is behalve een pleidooi voor (mee)bewegen, ook een ode aan de medische zorg en wetenschap en bovenal: aan het LEVEN!

Pieke Stuvet

Verwaarloosde harten

AFDELING 3.5, KAMER 14, OKTOBER 2018

‘M’n moeder mocht me niet aanraken,’ de vogeltjesdunne mevrouw Claeske kijkt me met haar zachtmoedige ogen berustend aan. ‘Toch kuste ze stiekem mijn voetjes.’

Drieënnegentig is ze, haar hoofd lijkt te groot voor haar tengere lijf. ‘Tbc,’ verzucht ze, ‘dat heerste toen.’ Ik ben bij haar gaan zitten, we zijn als enigen overgebleven op kamer 14, afdeling 3.5. Het is de zesde dag van m’n verblijf op cardiologie, min m’n nachtelijke uitstapje naar neurologie – en heb net het gerucht gehoord dat ik waarschijnlijk vanmiddag naar huis mag. Mevrouw Claeske bibbert: ‘Ik heb het zo koud.’ Ik trek een wollen vest uit haar kast. Voor zichzelf opkomen lijkt niet haar sterkste punt. Haar lichaam mag dan op lijken, haar geest is jaloersmakend helder. Ze is fijn gezelschap.

Mevrouw Claeske was twee en de jongste van tien kinderen toen haar moeder stierf. Sprookjes bestaan: haar zachtmoedige vader hertrouwde een boze stiefmoeder die zelf ook nog eens een zwikkie kinderen meebracht, die ze altijd zou voortrekken. Dertien is ze als ze haar eerste dienstje krijgt, maar daarvoor verliest ze eerst nog wat broertjes en zusjes aan de ‘tering’, zoals die ziekte in de volksmond genoemd werd. Pas in 1944, met de komst van antibiotica, kon de verwoestende tuberculose gestopt worden. Duizenden levens voortijdig verloren, massa’s gezinnen duurzaam ontwricht.

Mijn vader kon ervan meepraten: zijn moeder – waarschijnlijk als jonge verpleegster besmet – streed vijf jaar lang tegen dezelfde ziekte, een strijd die ook zij niet kon winnen. Net als mevrouw Claeske mochten mijn vader en zijn zusjes slechts af en toe bij hun moeder zijn. Mijn oudoom bood mijn oma aan om in een Zwitsers sanatorium te gaan kuren, wat ze weigerde: ze wilde haar kinderen niet verlaten. Ze liet man en vijf jonge kinderen na, de jongste acht, mijn vader twee jaar ouder. ‘Doodgaan is heel normaal,’ had ze gezegd, waarschijnlijk in een poging een en ander te dedramatiseren en de kinderen te troosten.

Als ik me die scène voor de geest probeer te halen, zie ik mijn vader als klein mannetje met gebalde vuisten, ‘doodgaan is heel normaal, doodgaan is heel normaal,’ als een bezwerende mantra eindeloos herhalen, in een vergeefse poging dit niet te bevatten verdriet te temmen. Een verdriet dat hij nooit verwerkt heeft en net als indertijd voor mevrouw Claeske: mondje dicht.

Zwijgen was het adagium. De besmettelijke tbc werd zo gevreesd; dat hield je voor je.

En dan had je in 1918 ook nog de Spaanse griep. Die overtrof vele malen *alle* dodenaantallen bij elkaar: de tientallen miljoenen van de eerste wereldoorlog plús alle tbc-doden.

MIR

Zes dagen eerder stond mijn trouwe vriendin Mir – steunend op haar krukken – al om zeven uur ‘s ochtends voor de deur om me naar het ziekenhuis te rijden. Vanaf dat moment weet ze van geen wijken. Niet na het hartfilmpje, niet na het bloed afnemen, niet na de echo, niet na de röntgenfoto. De uitslagen zijn niet in orde. ‘Opnemen,’ concludeert de cardioloog en spreidt zijn armen breed uit, hij lijkt een meevoelend man. Zes uur na aankomst is hij, na aandringen van Mir, tot die conclusie gekomen. ‘Ah, je bent een bagatelliseerder,’ verzucht hij als hij Mirs wat explicietere versie aanhoort dan de mijne.

‘Naar de vijfde verdieping!’ Ik schiet in de lach, *De vijfde verdieping!* Zo heet het boek dat ik jaren geleden met dochter Laizi over de gesloten verpleegafdeling maakte waar mijn moeder de laatste zeven jaar van haar leven verbleef. Zij was indertijd van ongeveer dezelfde leeftijd als mevrouw Claeske met net zo’n zachte en lucide uitstraling.

CAS & MOLLY

Ik krijg het bed links van Cas. Een behulpzame man met een zenachtige -alles-gaat-zoals-het-gaat-uitstraling.

Duidelijk een sportman: gebruind gelaat met bijna lichtgevende ogen. Zesenzeventig is ie en dat zou je hem niet geven. Een paar dagen later zal hij me z'n ellenlange littekens op z'n been laten zien die hij jaren geleden aan een bypassoperatie overhield.

Tegenover me ligt Molly. Molly is een zich koket voortbewegende dame. Geestig en goed van de tongriem gesneden, die van haar hart geen moordkuil maakt. Roestkleurig haar, roestkleurige pantoffeltjes en een uitbundig oranje gewaad over haar goed gevuld bovenlijf op slanke benen.

Molly's ogen dwalen af naar het rommeltje naast mijn bed. 'Ben je chaotisch?' Ik kijk haar verbluft aan. Superieur knikt ze als ik uitleg dat ik nogal onverwachts vanuit het ziekenhuis regelrecht naar deze afdeling ben geparachuteerd.

Als Molly zich voortbeweegt, lijkt er een voortstuwende kracht op gang te komen, die overgaat in een licht-dansante dribbel. Ze is even oud als Cas en dol op praten. Over vijf dagen vertrekt ze naar het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam, waar ze een openhart-operatie zal ondergaan met tenminste drie bypasses. Cas is tien dagen eerder opgenomen: ze moeten de juiste medicijnenbalans zien te hervinden, nadat de apotheek hem tot drie (!) keer toe de verkeerde dosering had gegeven, waar hij totaal van slag was geraakt.

'Vocht achter de longen, een uitgelubberde hartspier, niet goed functionerende hartkleppen,' is de diagnose van de cardioloog. 'Ontwateren!' het bevel. Een infuus wordt aangelegd en ik krijg een onwaarschijnlijke hoeveelheid pillen. Omdat ik weinig keus heb, geef ik iedere vorm van verzet op en schuif m'n stevig ingebakken pillenargwaan bruusk opzij. Het is voor anderen moeilijk te begrijpen dat ik op de meeste medicijnen nogal heftig reageer. In een wat al te rap tempo was ik de laatste tijd benauwd en hijgerig geworden, waardoor ik aanvankelijk dacht dat het om iets bronchitisachtigs ging.